

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO
SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ IR SUSIJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
(TAP NR. 18-2264; 18-2263; 18-2262) (TAIS NR. 18-12497(2); 18-12499(2); 18-12498(2))**

2018-12-31 Nr. NV-3585

Vilnius

Projekto rengėjas: Ūkio ministerija.

Projekto tikslas: siekiant kurti palankią ir patrauklią aplinką verslo pradžiai ir plėtrai, skatinti startuolių veiklą siūloma:

- Atidėti pasirinkimo sandorio apmokestinimo momentą iki realaus darbuotojui akcijų perleidimo. Tai yra nukelti apmokestinimo momentą iki akcijų pardavimo, visa vertė, skaičiuojant nuo akcijų įsigijimo iki akcijų pardavimo momento, būtų apmokestinama 15 proc. tarifu ne kai akcijos įsigyjamos, o kai jos parduodamos;
- Socialinio draudimo įmokos neskaičiuoti nuo pagal pasirinkimo sandorius gaunamų akcijų, jeigu teisė į akcijas darbuotojams suteikiama ne anksčiau kaip po 2 metų.

Dabartinė situacija: šiuo metu darbuotojui realizuojant pasirinkimo sandorį ir gaunant akcijas reikia iš karto susimokėti gyventojų pajamų mokestį, skaičiuojant nuo skirtumo tarp akcijų įsigijimo kainos ir jų tikrosios rinkos vertės. Tai yra įmonės darbuotojai privalo mokėti mokesčius už tai, į ką turi teisę, bet kas jiems dar faktiškai nepriklauso. Pažymėtina, kad nustatyti juridinio asmens, kuris nėra įtrauktas į biržos prekybos sąrašus, akcijų rinkos kainą yra itin sudėtinga ir brangu. Sumažėjus įmonės akcijų vertei dar iki galimybės parduoti turimas įmonės akcijas arba įmonei bankrutavus, darbuotojai patiria nuostolių.

Socialinio draudimo įmokos neskaičiuojamos nuo pagal pasirinkimo sandorius gaunamų akcijų, jeigu teisė į akcijas darbuotojams suteikiama ne anksčiau kaip po 3 metų. Pavyzdžiui, Prancūzijoje yra nustatytas 2 metų, Rumunijoje – 1 metų pasirinkimo sandorio išlaikymo reikalavimas.

Projekto esmė:

- Siūloma atidėti pasirinkimo sandorio apmokestinimo momentą iki realaus darbuotojui akcijų perleidimo.
Pagal dabar galiojančią tvarką, GPM sumokamas du kartus: nuo akcijų vertės pasirinkimo sandorio realizavimo (akcijų įsigijimo) momentu ir, jei vertė pakyla, nuo verčių skirtumo akcijų pardavimo momentu. Nukėlus apmokestinimo momentą iki akcijų pardavimo momento, GPM būtų mokamas vieną kartą tik pardavus akcijas, apmokestinant faktinės akcijų įsigijimo kainos ir akcijų pardavimo vertės skirtumą.
- Socialinio draudimo įmokos neskaičiuoti nuo pagal pasirinkimo sandorius gaunamų akcijų, jeigu teisė į akcijas darbuotojams suteikiama ne anksčiau kaip po 2 metų. Šiuo metu nustatytas 3 metų terminas. Projekto aiškinamajame rašte pažymima, kad pasirinkimo sandorio dėl akcijų įsigijimo tikslas – pritraukti aukštos kvalifikacijos darbuotojų dirbti į įmonę, mainais siūlant kompensaciją – atlygį įmonės akcijomis. Aukštos kvalifikacijos darbuotojo indėlio rezultatui pasiekti reikia 1 metų, todėl šiuo metu nustatytas 3 metų teisių perdavimo laikotarpis yra per ilgas ir nėra argumentuotai pagrįstas.

Derinimas: neatsižvelgta į Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabas, kuriomis nurodoma, kad:

- Vadovaujantis tarptautine praktika Lietuva nėra vienintelė šalis, kuri taiko panašius kriterijus pasirinkimo sandoriams, nurodant, kad ES valstybės narės yra skatinamos prisidėti prie darbuotojų finansinio dalyvavimo bendrovės valdyme schemų įgyvendinimo praktikoje palengvinimo;

- Siūloni pokyčiai turėtų įtakos ne tik startuoliams ir jų plėtrai, bet ir kitiems subjektams, todėl galimai būtų sudaromos prielaidos vengti mokesčių, nurodant, kad visi apsimestiniai sandoriai gali būti sėkmingai ginčijami bendrosiomis ativengiminėmis taisyklėmis, pavyzdžiui, „turinys prieš formą“;
- Į Valstybinio socialinio draudimo biudžetą būtų sumokama mažesnė įmokų suma, nurodant, kad pradžioje negautos mokesčių pavidalu lėšos sugrįš į valstybės biudžetą iš aktyvios verslo plėtros išaugus papildomų paslaugų paklausai.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė projektui turi techninio pobūdžio pastabų.

Atitikimas Vyriausybės programai: projektas parengtas įgyvendinant Vyriausybės programos įgyvendinimo plano darbą „Startuolių ekosistemos plėtra: palankios verslo aplinkos startuoliams kūrimas ir jų priėjimo prie finansavimo šaltinių gerinimas“

Dalykinio vertinimo išvada: projekto rengėjai nurodo, kad projektas buvo pateiktas išvadoms gauti be kitų institucijų ir Finansų ministerijai, tačiau Finansų ministerija išvadų nepateikė. Pažymėtina, kad projektu siūloma keisti galiojančią apmokestino tvarką (galimai kyla mokesčių vengimo rizika), taip pat siūloni pakeitimai turės įtakos valstybės biudžeto pajamoms (projekte nėra pateikiama detalių skaičiavimų dėl pakeitimų įtakos biudžeto pajamoms). Pritariame Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabai, kuria siūloma pakartotinai kreiptis į Finansų ministeriją ir (arba) Valstybinę mokesčių inspekciją dėl išvados, ar siūloni pakeitimai nesudarys galimybių išvengti mokesčių mokėjimo ir ar jie dera ir galės būti nuosekliai taikomi kartu su kitomis Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatomis. Siūloma projektą svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime.